

De kracht van de symbiose tussen restauratie- en renovatietechnieken

Restaureren volgens de regels van de kunst op een correcte manier, duurzaam en met oog voor de historische context. Dat is waar renovatie- en restauratiespecialist Renotec voor staat. "Ons doel is om waardevolle historische gebouwen en monumenten te doen herleven. Dit doen we al lang niet meer door enkel reactief te werken maar ook en vooral door te anticiperen en zo proactief op te treden", vertelt Maarten Provinciael, Technisch directeur Restauratie & Herbestemmingen bij Renotec.

Maarten Provinciael

Anticiperen en proactief optreden, luidt het devies bij Renotec. En dat is binnen de divisie Restauratie en Herbestemmingen zeker zo. Maarten Provinciael: "We zetten in op het behoud van materieel en immaterieel erfgoed door de verdere uitbouw van ons eigen kennis- en opleidingscentrum 'Het Huis der Ambachten.' Innovatie voor en ondersteuning van de 'hand van de meester' zijn daarbij cruciaal. Uiteraard focussen we hierbij ook op het investeren in en opleiden van jonge mensen waarbij onze

ervaren mensen een belangrijke rol spelen bij het doorgeven van de kennis. Verder is er ook veel aandacht voor het preventief en curatief onderhoud van ons erfgoed en zetten we zeer sterk in op herbestemmen. Dat kan je omschrijven als het bruikbaar maken van historische gebouwen door in te zetten op de symbiose van restauratie- en renovatietechnieken."

Restauratie- en renovatietechnieken

Een geschikte en economische - lees rendabele en duurzame - invulling van een historisch gebouw is de beste garantie voor het voortbestaan ervan. Maarten Provinciael: "Hierdoor zien we steeds meer de noodzaak van de wisselwerking tussen enerzijds de klassieke restauratietechnieken en anderzijds de steeds groter

wordende technische eisen voor wat betreft isolatie, ventilatie en diverse technieken. Dit vinden we ook terug binnen onze afdeling Interieurrestauratie. Door hierop meer in te zetten, willen we de afdeling op korte termijn verder uitbouwen en meer daadkracht geven. Want de vraag op de projectmarkt groeit."

Ideale partner

De steeds groter wordende vraag is een belangrijke drijfveer voor Renotec om de afdeling Interieurrestauratie verder uit te breiden. Maarten Provinciael: "Ons interieurrestauratieteam is de ideale partner voor de combinatie van moderne renovaties enerzijds en de restauratie van historische interieurelementen en decoraties zoals muurschilderingen, schrijnwerk, blad-

goud, beelden, schilderijen, moulures, tegels... anderzijds. Terwijl restauratie focust op behoud, ambacht, speciale technieken, wetenschap..., staan bij renovatie nieuwe technieken, nieuwe materialen, hedendaagse trends en inrichting centraal. Wat de projecten betreft, zijn we op verschillende plaatsen en in heel het land actief, maar momenteel spannen kerken en scholen de kroon. Zo is ons interieurteam onder leiding van Ellen Baeten en Margot Bertels op dit moment onder andere werkzaam in Geel (Sint-Amandskerk) en Antwerpen (schoolgebouw Creatopia)."

Sint-Amandskerk

De restauratie van de Sint-Amandskerk in Geel is op dit moment voor Renotec het grootste interieurrestauratieproject in uitvoering. Hiervoor sloeg Renotec de handen in elkaar met Steenmeijer architecten, Stadsbestuur Geel en Kerkfabriek Sint-Amands. De bijkomende ruime aandacht voor nieuwe technieken maakt van deze opdracht een echt totaalproject. De kerk wordt gekenmerkt door onder andere indrukwekkend meubilair in barokstijl, een altaar in gemarmerd hout, eiken koorgestoelte, twee eiken biechtstoelen, zijbeuken, lambrisering... Ellen Baeten (Senior projectleider) verduidelijkt: "Allemaal zaken die mee in het project zitten. De restauratieopdracht voor Renotec bestaat meer specifiek uit 14 schilderijen, 34 beelden, 7 altaren, preekstoelen, biechtstoelen, het portaal en het oksaal, maar ook alle lambriseringen met bijhorende elementen en het pleister- en schilderwerk. Renotec beschikt over een eigen ambachtencentrum waar we alle tools voorhanden hebben om restauraties, die niet op de site zelf kunnen gebeuren, feilloos te kunnen uitvoeren. Denk aan beelden, schilderijen, gedemonteerde lambriseringen ... Ook de natuurstenen vloer polijsten en herstellen we volledig. En uiteraard worden ook de technieken vernieuwd. Licht- en geluidsinstallaties zijn niet meer conform en worden aangepakt. Hiervoor werken we samen met vertrouwde partners die veel voeling hebben met erfgoed en restauratie."

Creatopia

Een ander bijzonder project waar Renotec momenteel aan werkt – in samenwerking met Patine architecten, de onderwijskoepel en AG Vespa – betreft de restauratie van het Creatopia schoolgebouw in Hoboken, een lagere school in baksteenmodernisme, gebouwd door de stad Antwerpen en stadsbouwmeester Emiel van Averbeke in 1937-1939. Het gebouw is niet beschermd, maar wel geïnventariseerd. Naast de restauratie van de school omvat het project ook een doorgedreven energetische renovatie, omgevingsaanleg, de sloop van een woning en een vervangende nieuwbouw. Een modernistisch monument als het Creatopia-schoolgebouw onder handen nemen, is geen kinderspel.

"We zijn hier niet aan ons proefstuk toe, want we hebben in het verleden al enkele andere modernistische gebouwen opgeknapt: het Rad in Anderlecht, Turnova in Turnhout, La Nouvelle Maison in Brussel en het Districtshuis in Merksem", verduidelijkt Margot Bertels, verantwoordelijke interieurrestauratie bij Renotec. "Creatopia is een mooi voorbeeld van een renovatie- en herbestemingsproject met aandacht voor restauratie. De ruwbouwwerken zijn best indrukwekkend: we plaatsen gigantische houten blokkramen (naar historisch model), alle gevelparement wordt op maat gemaakt, we renoveren alle daken, de speelplaats wordt opnieuw aangelegd... Heel het gebouw zal voldoen aan alle hedendaagse eisen op het vlak van akoestiek, luchtdichtheid, isolatie enzovoort."

Het restauratiegedeelte omvat alle tegelvloeren en -wanden, de trappen

en bijbehorende leuning, enkele binnendeuren en hun beslag, maar vooral al het vast meubilair, dat integraal deel uitmaakt van het ontwerp van de voormalig stadsbouwmeester Emiel Van Averbeke. "Het interieur van de school is vrij goed bewaard gebleven", zegt Margot Bertels. "Kenmerkend zijn de tweekleurige tegelvloeren (bruin en ivoor) en betegelde lambriseringen (ivoor) in de hallen en gangen, de smeedijzeren borstweringen met bollen en handgrepen van de trappen, het houten binnenschrijnwerk (kasten in de halfronde wachtzaal, vitrinekasten, binnendeuren...) en de inbouwkasten van de klassen in Limba."

Nieuwe technieken

Naast de restauratieopdracht is er bovendien ook veel aandacht voor nieuwe technieken, aanvullend materiaal, nieuw schrijnwerk en technologische snufjes zoals smartboards, die Creatopia een sterke hedendaagse toets geven. "Projecten als deze zijn een complexe evenwichtsoefening: enerzijds focussen op maximaal behoud van originele elementen, anderzijds de link naar het heden leggen. Op het vlak van bereikbaarheid, veiligheid en isolatie moest het gebouw dringend opgewaardeerd worden. Daarnaast moet het zich uiteraard ook lenen tot een moderne manier van lesgeven. Dit brengen we voor elkaar door de klassen en circulatieruimtes open te trekken, groen te voorzien in de patio's, de speelzaal te transformeren tot refter, enzovoort", legt Margot Bertels uit.

Meer info over het huis der ambachten en de restauratieafdeling via www.renotec.be. ■